

Dolor que es fa vers

Orientacions didàctiques per al professorat

El voltor de Miramar

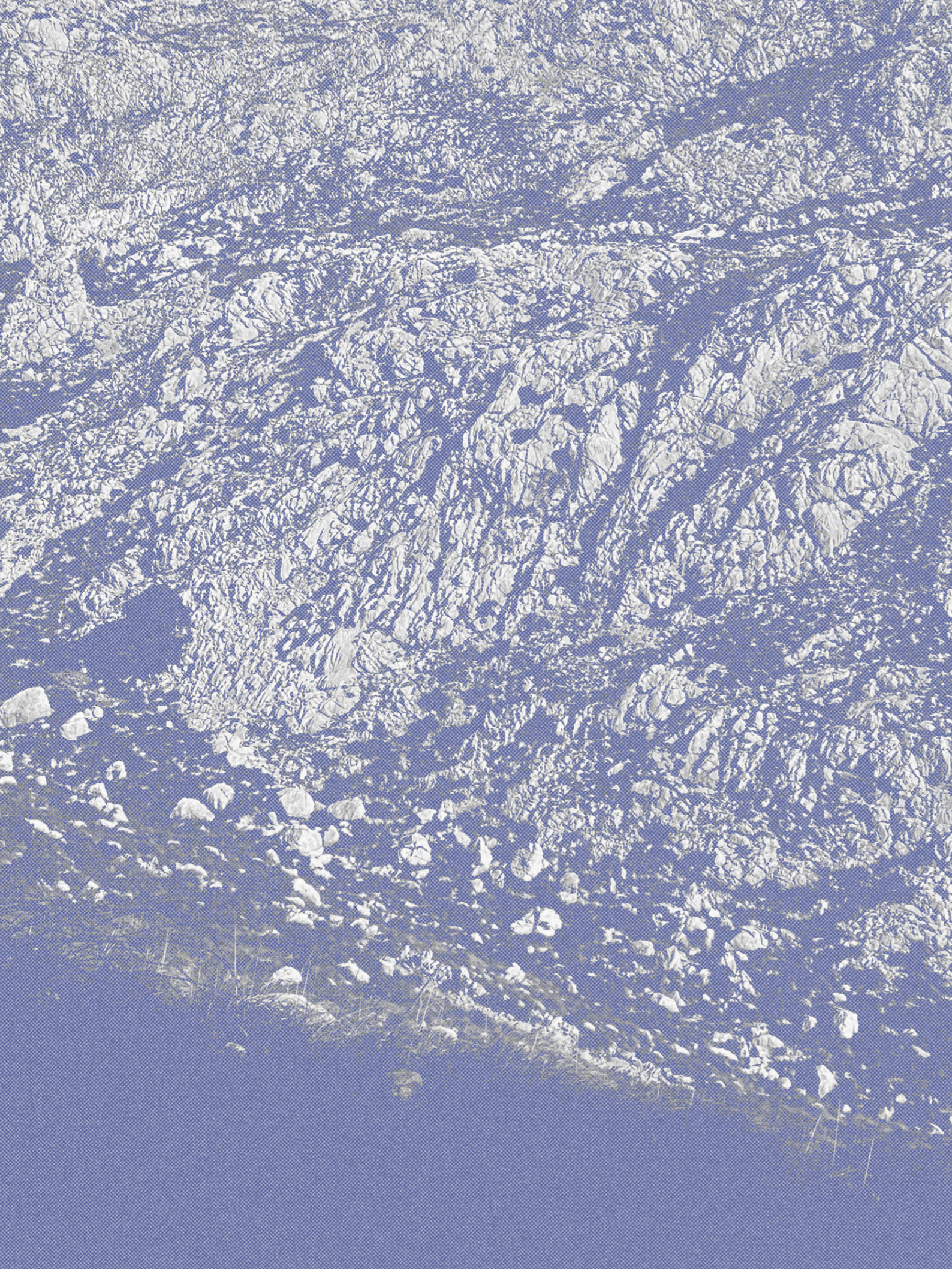
¿És ver rebutgi d'aucell engabiat? a costa de sa vida el davallà del niu. Un jorn, de sang vermella tenyint una clapissa, els mons se reflecteixen a dins son ull mig cluc: ¿És ver que m'aconselles, Heliodor, que llenci, per recobrar ma lira, la toga de lletrat, i el nodriment
gàbia del parc de l'Arxiduc, i el ritme qui davalla de la pineda al mar... Criada entre les boires que baixava de l'altura del Teix, llenegadissa, un jovencell que havia caçat un voltor viu,
qui s'alça com un far, el cel, la nit, el dia, la calma, la tempesta, conserva l'au salvatge la majestat del néixer, i presa dins la
la misteriosa llanterna

Com un soldà que, asmàtic, enmig de son imperi del reuma i la pruaga sofreix el captiveri i el coll ruat enfonya dins una pell de mart, així'l voltor s'arrufa, sense girar l'esguard
a la sublim onada que baixa de l'altura com un alè que eixampla el pit de la natura fins a les grans marines qui es baden a l'entorn. La vianda li
serven tres voltes cada jorn, i sols llavors les ungles del botador desferra i descloent les ales, se deixa caure en terra, i del toisó de plomes estira son coll nu fins
a la cam sangnosa que el missatger li du.

I passen els poetes i canten la tragedi del presoner, viventa encarnació del tedi, qui sembla condormir-se en el llunyà record de l'ombra d'unes ales sobre la neu del Nord
«Com deuen acorar-te l'enyorament, l'enveja del núvol qui rodola, de l'au qui volateja, la febre de carnatge, la set de llibertat, l'afronta d'un presidi de rei
exonerat! Ah! si ta porta obríessin... Amb la primera fua, per recobrar ton trono sobre la penya nua, als núvols pujaries, com Bonapart ho féu, tornant de l'illa
d'Elba al capitolí seul!»

Això els poetes diuen. És il·lusió. La ràbia de l'hèroe qui mossega els ferros de sa gàbia, i l'aguila es fa ximple i l'home
torna vil. Bé ho sap la criatura crònicament sotmesa: no és bo per ésser lliure qui a ser esclau s'avesa, Els ossos se rovellen i l'esperit també. ¿Vol llibertat
l'il·lustre voltor?... Doncs, ja la té. prova d'alçar-se, pega una volada curta, i cau; en pega una altra i es posa a un turó.
Passa la nit. Els hèroes no van al refector... que altres hereus del monstre, i un nin, a cops de canya, per allunyar-lo sobra; deixaren, atipant-se, ben neta la carcassa; i es troba, si la
flaire d'un ase mort l'atreu, botxí de Prometeu, amb tràgiques despulles de brega i de naufragi, mes
ell, per arribar-hi a temps, ha trigat massa. Ja no és per ell la glòria d'omplir el seu gavatx i fent la torniola, s'acosta a sa presó, i dins la gàbia espera l'arxiducal ració. com
els facinerosos de sa nissaga ardida. I sent que la campana de Trinitat el crida,

Tu, mestre, que en el coure li saps donar l'aspecte de l'or amb la llum viva d'un generós afecte; tu, que a ma pobre musa dediques mots suau i de la mà la'm
portes perquè facem les paus; tu, que de prop coneixes la càrrega feixuga que l'esperit enrampa i el pensament eixuga, Heliodor, ¿saps ara per què no puc sortir de la
presó perpètua que tanca mon albir? No és bo per ésser lliure qui a servitud s'avesa... Sense tenir les ales de l'hoste de s'Altesa jo bé volar voldria
pels horizons de l'art; mes per emancipar-me de mon ofici... és hard.

Orientacions per al professorat

Pau Alcover, fill del poeta Joan Alcover, va ser un dels destacats fundadors de l'Obra Cultural Balear, i va donar la casa pairal a l'entitat, amb l'objectiu que es convertís en la seva seu institucional. Aquesta proposta didàctica és un dels projectes amb què l'OCB divulga i manté viu el llegat de Joan Alcover.

L'elaboració d'aquest material no hauria estat possible sense l'Institut d'Estudis Baleàrics, que, convençut del pes indiscutible de les contribucions literàries de Joan Alcover a la nostra cultura, ha impulsat aquest projecte.

Aquest material ha estat dissenyat per facilitar la tasca dels docents. Vol assolir el doble objectiu de respondre a les necessitats didàctiques de l'alumnat de 4t d'ESO i de batxillerat de les Illes Balears, i d'esdevenir una eina útil per donar a conèixer Joan Alcover al públic general.

El paper central que ocupa Alcover en el cànon català, dins el marc de l'escola mallorquina, l'ha convertit en una figura molt treballada. Sortosament, a la xarxa es poden trobar materials molt diversos que l'acosten tant a l'alumnat com al públic general. Amb aquesta unitat, volem arreplegar aquestes propostes, i apuntar també algunes línies que haurien de servir per estimular el desenvolupament de treballs de recerca de batxillerat.

La finalitat d'aquest material és estimular el descobriment i la comprensió de l'obra de Joan Alcover, parant esment a les relacions amb l'escola mallorquina. A més, es proposen aproximacions interdisciplinàries i de literatura comparada, que acosten les línies temàtiques d'Alcover als referents contemporanis de l'alumnat. Al llarg d'aquesta experiència, es convida els estudiants a aprofundir en la lectura comprensiva i a aplicar els coneixements adquirits per respondre a un repte plantejat: l'elaboració del perfil de Joan Alcover.

Nivell:
4t d'ESO
1r/2n de batxillerat

Objectius didàctics

Conèixer la biografia de Joan Alcover i Maspons i establir relacions entre la seva vida i la seva obra poètica.
Analitzar i comprendre els principals temes abordats en la poesia de l'Escola Mallorquina.
Desenvolupar habilitats de lectura comprensiva i anàlisi crítica de poemes.
Fomentar la creativitat en la selecció i la composició de poemes per a la creació d'una antologia.
Enfortir la capacitat de treball en equip i la comunicació efectiva.

Continguts

Context: l'Escola Mallorquina
Vida de Joan Alcover
Obra: indeslligable dels fets autobiogràfics
Temes de la poesia d'Alcover: el dol i el paisatge
La poesia d'Alcover: relacions interartístiques

Competències clau

Competència en comunicació lingüística
Competència digital
Competència personal, social i d'aprendre a aprendre

Formulari autocorregible

Aquest material acompanya el "Dossier per a l'alumne". A més, posam a disposició del professorat aquest [Formulari autocorregible](#). En obrir-lo, es crearà una còpia automàticament, que el docent podrà editar segons els seus interessos i posar-lo a disposició de l'alumnat a la plataforma que consideri adient. Si hi detectau errors o voleu millorar aquest formulari amb qualsevol tipus de contribució, estarem encantats de rebre els vostres comentaris, correccions o suggeriments.

Metodologia

Aprenentatge cooperatiu

Es proposa que els estudiants treballin en grups per investigar i analitzar la poesia de Joan Alcover i Maspons. L'objectiu és fomentar la col·laboració, la comunicació i l'intercanvi d'idees entre els alumnes. Els poemes seleccionats van acompanyats de preguntes que n'orienten la lectura. Després de llegir-los i a l'hora de contestar les preguntes, es proposa que els alumnes discuteixin les possibilitats interpretatives i que redactin els textos conjuntament.

Aprenentatge basat en competències

Aquesta proposta didàctica posa l'enfocament en la competència en comunicació lingüística, que es pot avaluar a través de la capacitat dels alumnes de:

- ∨ **Llegir els textos en profunditat i d'interpretar adequadament les instruccions.**
- ∨ **Expressar-se, oralment i per escrit, en llengua catalana:**
 - En la redacció de les respostes a les preguntes plantejades.
 - En les discussions prèvies a la resolució de les activitats.
 - En l'exposició oral.

També es contribueix al desenvolupament de la competència digital mitjançant les activitats en què l'alumne haurà de cercar i seleccionar fonts fiables d'informació i elaborar alguns materials segons les instruccions del professorat (per exemple, l'eix cronològic i la presentació oral poden elaborar-se amb el suport de les TIC).

- ∨ **Correccions de l'activitat 1. Qui era Joan Alcover:**
No fan part de la biografia d'Alcover els fets 4, 8, 12, 14, 17, 20.

Recursos externs

Aquest material acompanya el «Dossier per a l'alumne». A més, posam a disposició del professorat aquest formulari autocorregible. En obrir-lo, se'n crearà una còpia automàticament que el docent podrà editar segons els seus interessos i posar a disposició de l'alumnat a la plataforma que consideri adient. Si hi detectau errors o voleu millorar aquest formulari amb qualsevol tipus de contribució, estarem encantats de rebre els vostres comentaris, correccions o suggeriments.

Crèdits

Edició: Obra Cultural Balear i Institut d'Estudis Baleàrics

Revisió lingüística: Paraula. Centre de Serveis Lingüístics

Material elaborat per: Llúcia Serra Ferre

DL: PM 00306-2024

Fotografies de l'arxiu de Joan Alcover (OCB) i de Loida Simarro Massanet

Disseny: Moiré i Loida Simarro Massanet

G CONSELLERIA
O TURISME, CULTURA
I ESPORTS

institut d'estudis
baleàrics